

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za tri leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40a

V administraciji prejemati velja:
Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravnilstvo in ekspedicijski
„Katol. Tiskarna“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 45.

V Ljubljani, v soboto 23. februarija 1895.

Letnik XXIII.

Katoliški ideji — gaz!

Kranjski deželni zbor je že teden dni razpuščen. Marsičesa imamo omenjati o njem in, žal, da ne moremo pri tem izpolnovati pregovora: „De mortuis nil nisi bene“. Neka dolgočasna, soparna nejasnost in negotovost je polnila ozračje redutni dvorani in stara utrjena prepričanja, ki jih je imel kak neizkušen opazovalec o kranjskih „strankah“, so se mu omajevala dan za dnem. Možje, ki si jih po svojih glasilih do sedaj vedno imel za najstrožje radikale, so se kazali kot krotki šahovi konjiči na rokah znanega Zveglja in vlade. Črne barve, s katerimi so se mu vedno slikali „klerikalni“ poslanci, so tudi izgubljale svojo grozo. Nemei so se približevali „radikalnim“ naprednjakom, naprednjaki vladi itd. Pred vsem se je jasno pokazalo, da smo imeli mi prav, ko smo že vlansko leto proti Šukljeju zapisali, da na Kranjskem ni nikacega radikalizma. Tega pojma naši ljudje niso nikdar niti poznali; v novejšem času je pa tudi beseda sama že izgubila svoje milozvočje. Mi nismo krivi!

Najznačilnejši dan mej zasedanjem je bil pa dan 16. t. m., ko se je razpravljalo deželnozbornski proračun. Bivši profesor Šuklje je bil središče razpravi. Ob ti priliki je seveda zopet vihtil svoj navadni tomahavk, da bi kakor vedno tudi tedaj pokazal svoje zeleno sovraštvo do katoliškega gibanja. Sploh se je z dvornosvetniško samozavestjo norčeval iz vsega, o čemer je govoril, samo iz sebe ne. Sebe je za hvaljeval za razne stvari, najbolj pa za to, češ, ker je zbližal obe svobodomiselnosti stranki, nemško in slovensko. In gotovo je temu pomenljivo priključil prvak in advokat dr. Ivan Tavčar, ki je upraviteljski dan v zbornici zaklical svoje slovenske zavesti vredne besede: „Raje grem z Zvegljem, nego z Mahničem“. In za njim so kimali njegovi zvesti oprode, veseli, da jih jemlje sam Šuklje v svoja dvornosvetniška

usta in mežikali so brez dvojbe na drugo stran, koder so sedeli v Zvegljevi senci zastopniki malega števila liberalno-nemških veleposestnikov.

Šuklje je brez dvojbe to opazil in zadovoljno se je s tem večjim pogumom spravil nad poslanca Povšeta, nedostojno in krivično smešče njegov izrek, da se ne sramuje svoje vere; poleg tega se je pa s fino ironijo zaletaval v poslanca Kluna in „hvalil“ njegovo konservativnost. In potem, ko je obdelal uboge kapelane, ki skušajo krščansko-socialne ideje zaustiti mej ljudstvo, ko je posekal „Slovenca“, parkrat lepil po dr. Žitniku, je završil svoj zadnji samogovor v burki svojega političkega življenja.

Da, burka je bilo zanj to življenje. Ta mož je vodil za nos celih 12 let grofa Hohenwarta, komur je bil po izpovedbi njegovih vlastnih tovarišev najzaupnejši svetovalec. Ta mož je igral v državnem zboru ulogo „konservativca“, držeč se z Dipaulijem, Ebenhochom, Sornom, ravno tistega krščanskega programa z versko šolo, z bojem proti liberalizmu in s krščansko socialno preobnovo vred. — Doma pa skorej ni znil, da bi ne bil pokazal svoje popolnoma liberalne duše. Najraje je udrihal po tistih, ki so mu bili tovariši in zavezniki na Dunaju in tako se ni mogel niti v zadnji seji premagati, da ne bi napal sokonservativcev Povšeta in Kluna.

Ta mož nam dokazuje, da takozvana konservativna stranka nikakor ne zasluži imena katoliške in da je v takozvanem Hohenwartovem klubu mnogo, mnogo narobe. Koder je bil Šuklje mogoč mej voditelji, tam ni bilo mesta sv. Očeta načelom, tam ni bilo mesta za vstrajno in odločno obrambo katoliških načel: Šuklje nam dokazuje, da je treba državnemu zboru značajne katoliške stranke, a pojasnuje nam tudi, zakaj je razboriti princ Liechtenstein ostavil konservativne vrste in zakaj je nastala po imenu in po delovanju nova krščanska socialna stranka. Mi sodimo tudi to stranko jedino le s katoliškega stališča in rajše bi videli, da bi se

čim najpreje stresla vsega, kar jo še sedaj zavira, da ni v vsi svoji organizaciji popoln izraz katoliških načel. A pri tem naravnost izjavljamo, da konservativizmu in konservativcem nikakor ne prisvajamo pravice z viška soditi tega gibanja ali je celo obsojati. Mlado gibanje je navstalo po strogo katoliških močeh. Janssen-ova zgodovina, Weissova apologija in Vogelsangovi spisi so razvneli več mož, da so pričeli na Dunaju oživljati mej ljudstvom in izobraženci že skoro pogaslo krščanstvo. Čast krščanskemu imenu, čast križu, čast katol. cerkvi in njenim napravam so hoteli vrniti. In posrečilo se jim je s tem, da so živo in krepko primerjali vpliv katoliških in vpliv protikatoliških načel na gospodarsko in sploh socialno življenje. Sedaj se na Dunaju polne cerkve, duhovnika ne zaničuje več vsak prostak, k Kristusu se vrača ljudstvo kot k svojemu jedinemu Rešitelju. To je smer in to je vspeh krščanskega socialnega gibanja na Dunaju, nikakor pa ni protisemitstvo ali celo nemški nacionalizem vodilna ideja. Pač pa je nujno sredstvo v dosegu kršč. socialnega namena, da se izvije židovstvu in po njem liberalizmu duševna in denarna nadvlada in v to so katoliškim borilcem dobro došli vsi pomočniki — tudi takozvani nemški nacionalci. Najbolj se v javnosti kaže zdravi vspeh tega gibanja v čudovitem strahu liberalcev. Prav tisti liberalizem, ki je pijan sovraštva in strastij in požrešno požirajoč blagostanje nižjih stanov slavil svoje orgije tudi v Avstriji, se sedaj prišteva zmernim in treznim strankam. To njegovo podlo hinavstvo izvira iz strahu pred — vzbujajočim se krščanskim ljudstvom, pred katoliško ljudsko stranko.

Katoliška ljudska stranka — vstaja povsod — tudi pri nas, da si brani na večno trajnem temelju svoje pozemsko in služi svoje večno življenje. To gibanje se izpreminja po razmerah; pri nas ima drugačen značaj, nego na Dunaju ali na Češkem, toda vodilna ideja in smer

LISTEK

Troje bridkosti iz zapuščine starega Cilindra.

Nikjeropolje, 32. petosuka, 99 let po dozidanji mesta.

Iz jasne noči rodil se je krasen pomladanski dan. Po c. kr. Nikjeropolju je vse mrgolelo ljudij. Nizko in visoko, drlo je v predmestje, kjer je imel biti ples z zabavo pod milim nebom.

Moj tedanji gospodar bil je jeden onih ljudij, ki se oblačijo po najnovejši modi, ki radi dolgo stoje pred zrcalom in ves božji dan po mestnih ogljih zrak brezplačno žró. Hodil je rad tja, kjer pravijo nekateri, da se zabavajo na pr. v čitalnice, k izletom, k plesu itd. Umevno je toraj, da ni umanjkalo tudi tedaj, ko je bil ples v predmestju.

Zjutraj prav rano — petelini niso še peli; vsaj jaz jih nisem čul v svojo omaro — snel me je z obešala in posadil me na glavo. Nato je stopil pred veliko, štirivoglato steklo, v katerem sem videl — čujte in strmite! — sebe in gospodarja, oba kakor dva bila tačas dolga in široka. Neki čut sramežljivosti obšel me je skoraj, ko sem videl, kako sem se držal nerodno in šepavo na gospodarjevi glavi. Na eni strani dotikal sem se skoraj ušesa, na drugi

pa gledal je izpod mene velik šop nekodranih las. Moj položaj pa ni pričal samo o nerodnosti, ampak bil je tudi zelo nevaren. Kaj menite, da je kar tako, ako mora stati človek v taki višini in še po strani? Verujte mi, da bi bil gotovo visel mej življenjem in smrtjo, ako bi si ne bil znal pomagati. — Kaj bi dejali, kaj sem napravil? — Oči sem zatisnil, da nisem videl iz višave na tla in tako sem srečno odgnal vse omotične skušnjave.

A kaj, da bi bil gospodar mirno ostal pred štirivoglatim steklom! Pa glej ga šmenta, kaj mi napravi! — Ko se je nalikal in nagledal, pograbil je v kotu zakriviljen krepeljec in prasnjal je — mislite si mojo grozo! — nizdolu po stopnjicah na ulico. Ven na prosto sem jo vender srečno prikrmil, a tu se mi je kar zavrtelo pred očmi. Toliko ljudij voz in drugih pretvar trlo se je, drdralo in šumelo mimo mene, da ne pomnim še svoje dni kaj enakega. A k temu jel je še gospodar vrteti oni kljukasti krepeljec tako blizu moje glave, da sem za gotovo mislil, sedaj pa sedaj mi pripelje kako za ušesa. Kmalu potem začel se mi je še neki dim ovijati okrog nosa in oči. Ogibal sem dolgo, odkod mora neki to biti, a uganiti nisem mogel. Da nisem gorel sam, poznal sem po dubu in ker me ni nikjer peklo. Ko sem prav najgorje razmišljal o

tej stvari, potegnil me je nakrat gospodar raz glavo in zarenčal nad mano: „Moj poklon, gospodičina!“ Se sedaj ne razumem, kaj je imel tedaj gospodar z mano, le to vem, da sem mu videl v levici neki klinček, iz katerega se je kadilo. Ta klek se mi je toraj vil okrog nosa in oči. Da bi ga škrtel!

K vsem tem križem določilo je solnce še enega. Jelo je neusmiljeno pripekati in paliti. Huda vročina razgrajala mi je po glavi in boter dremec jel mi je šivati oči. Sladek sen odpeljal me je v deželo, kjer ni muh in komarjev. Kar me je potegnil v najprijetnejšem snu gospodar zopet raz sedež. Onemel sem od samega strahu in niti besedice nisem mogel spraviti iz goltanca. Pozabil sem celo, kar sem sanjal. Se sedaj mi je žal tega, dasi ne stavim v loterijo nikdar in sanjam tudi ne verujem mnogo. A po mojem mnenju de vendar dobro človeku, katerega drugače povsod tiplje nesreča, če se more spominjati, da je bil enkrat vsaj v snu srečen.

Potem ni me več nadlegoval spanec, dokler nisva pripihala z gospodarjem v predmestje. Tam sem videl velik kolobar, v njem trop ljudij dvoje vrste. Po dva in dva hodila sta skupaj prilepljena okrog po kolobarji. Obraze so vsi spreminjali in kremžili, ne vem ali na sladko, hinavsko, ali neumno. Šepetali so si skrivnostno na ušesa in na

so mu iste. Za naslov se ne gre. Mi zase raje ostajemo pri katoliškem imenu, a za stvar se gre in v tem oziru ne smatramo Šukljeja za sposobnega, še manj pa za opravičenega pobijati to vzbujajoče se ljudsko življenje. Z ljudstvom za ljudstvo pod zastavo sv. križa, je geslo ti stranki, ki se hoče najodločnejše bojevati proti vsaki javni skvarjenosti. To smo že razvijali nebrojokrat v svojem listu in veseli smo, da moremo in tudi moramo danes zopet povdarjati svoje stališče.

Pri proračunski razpravi se je nekaterikrat omenjal naš list. Najvažnejša je bila beseda poročevalca kan. Kluma, da list ni glasilo konservativne stranke. Zaradi te izjave in zaradi opazke ravno tistega poslanca, da se v svoji kritiki ne meni zato, kaj pravijo njegovi semišljeniki o kršč. socializmu, smemo biti brez javnega pohujšanja tudi mi odkritosrečni. Kan. Klun, Šukljejev tovariš v drž. zboru, je imel v proračunski razpravi konečno besedo. Pričakovati bi morali, da bo razkril Šukljeja, kakršen je in da bo z isto brezobzirnostjo, s katero je zadnjič nastopil mladi dvorni svetnik, tudi on pokazal, da ne prisoja pravice govoriti v imenu konservativne stranke možu, ki tako strupeno napada svoje konservativne tovariše. Kan. Klun ni tega storil, marveč je sam zašel na pot, ki jo je pokazal Šuklje in je z njim v soglasju pobijal krščanski socializem. Sklep njegovega govora se glasi po stenografskem zapisniku tako le:

»On (Šuklje) vse tisto, kar se godi pri nas in kar je eden ali drugi počenjal, očita konservativni stranki. (Poslanec Šuklje: »Sem strogo ločil!«) Omenjal je kapelanov, ki zunaj na deželi agitujejo in se zlasti izrekajo za krščansko-socialistična načela, ter rekel, da so ravno zaradi tega oponirali Višnikarjevi kandidaturi. Jaz moram odločno zavračati tisto dolženje: »Vi ne organizujete, Vi hujskate!« Nikdar se ni hujskalo od konservativne stranke, ki je tukaj zastopana, in ki se drži tistih načel, kakor nekdanj. (Poslanec Šuklje: »Kakor danes Žitnik!«) Počakajte, bom že tudi jaz govoril o Luegerju. Od nas se nikdar ne more trditi, da bi bili hujskali in če kdo želi, da bi vsa narodna stranka združena delovala v prosep naroda, je to gotovo tudi naša stranka, ki je zastopana v tej zbornici. Kar se tiče drugih, ako eden stori kaj takega, moram reči, med apostelni je bil tudi Judež, pa zaradi tega niso bili vsi izdajalci. (Kersnik: »Metliški kapelan je torej Judež!«) in če eden ali drug kapelan na Metliškem zahteva krščansko-socialni program, ne more gosp. poslanec Šuklje trditi, da mi vsi zahtevamo tak program. (Šuklje: »Žitnik ga je zahteval!«)

Gosp. dr. Žitnik je rekel o Luegerju, da ga spoštuje, in vsak, kdor ga posluša, mora reči, da je jako spreten človek, da nas dostikrat zanima, ali če eden reče: »Jaz ga čislam«, s tem še ni rečeno, da je z njegovimi načeli zadovoljen.

Na drugi strani je treba ločiti Luegerjeve besede in program krščansko-socialne stranke. Lueger sam je v tem oziru uganka. On zase pri vsaki priliki povdarja pravo katoliško stališče, in se mora reči, da se temu ne more ugovarjati. Ali jaz se moram prav odločno postaviti zoper krščansko-socialni program in zoper Luegerja in bi obžaloval, ako bi se pri nas uvedla tista načela in zapustila stara konserv. načela, kajti krščansko-socialna načela pri nas nimajo nobenega pomena, in so taka,

da jih moramo iz narodnega in iz verskega stališča zavračati. Iz verskega stališča za to, ker so ti ljudje sami za se in ne poslušajo nobene avtoritete, le to kar si sami v glavo utepejo, bodisi v političnem, socialnem ali cerkvenem oziru, je pravo in kdor jim nasprotuje, pa naj bode škof ali papež, je njihov nasprotnik in Vi vendar veste, da je prava katoliška stranka opirna na avtoriteto.

Tu se ne more odločevati po večini, ampak avtoriteta odločuje, kdor pa ne samo ne spoštuje te avtoritete, ampak jo naravnost izpodbija, gotovo nima pravice, zahtevati, da bi se mogla katoliška-konservativna stranka z njim pajdašiti. Zato vidimo, da se je na Koroškem, Gorenjeavstrijskem itd. nemška katoliško-konservativna stranka odločno izrekla zoper zvezo s to stranko. Na tem stališču stojimo tudi mi na Dunaju in meni je vse eno, kaj drugi store.

Jaz lahko zagovarjam naša načela in povem, da se v verskem oziru iz omenjenih vzrokov ne morem pridružiti tej stranki. Ravno tako pa se jej iz narodnih ozirov ne morem pridružiti, ker drugi pošteni katoliški možje, kar bode gosp. posl. Šuklje pritrdil, vselej odkritosrečno z nami glasujejo, kadar mi kaj zahtevamo, oni pa so nasprotniki naši in zato se moram jako čuditi, da je Vaša stranka pri shodu v Ljubljani se izrekla za krščansko-socialni program. (Poslanec dr. Tavčar: »Samo na gospodarskem polju!«) Vi pravite, samo na gospodarskem polju. Tisto je vse jedno; na gospodarskem polju so samo kopiti katoliško-konservativne stranke, kajti predno so prišli krščanski socialisti na krmilo, delala je prejšnja katoliško-konservativna stranka po tistih načelih. V tem oziru Vas spominjam le na lepe izvrstne spise Vogelsangove v »Vaterlandu«. Ako se torej sedaj sprejmejo načela krščansko-socialne stranke, je to ravno toliko, kakor če greste žido kupovat od mojške, mesto od trgovca samega.

Tudi iz narodnega ozira se ne morem pridružiti tej stranki, ampak moram naravnost reči, da nima v svojem programu nobenih točk, ki bi nas mogle naučevati, da bi se zjedini s to stranko. (Poslanec Hribar: »Papež jo je blagoslovil.«) Papež jo je blagoslovil, pa Pij IX. je tudi dal blagoslov italijanskim vojakom, ko so šli v boj proti Avstriji. (Poslanec Hribar: »Proti papežu se postavljate? Vi smešite njegov blagoslov!«) Jaz se ne postavljam proti papežu in proti njegovemu blagoslovu. Blagoslov ni veljal načelom. Če gospod poslanec Hribar danes piše za blagoslov, pa mu ga bo sveti oče ravno tako podelil, ker nima vzroka, da bi mu ga odrekel. Tako je tudi knez Liechtenstein dobil blagoslov, ali s tem ni rečeno, da se sveti oče združuje z njegovimi načeli ali da bi jim želel posebni vspeh.

Mi nismo mogli verjeti drugim poročilom in zato smo molčali, dokler se nismo prepričali o njihovi resnici.

V teh besedah vidimo razžaljenje katoliških mož in načel. Z Judeži se ne smejo pitati možje, ki se s požrtvovalno ljubeznijo trudijo za našega ljudstva častni in večni blagor. A še manj pa moremo molče prenesti, da se na tak način govori o papeževem blagoslovu. Katoliška družina časti v papežu svojega vidnega očeta, namestnika svojega nevidnega roditelja božjega Odrešenika in očetni blagoslov ji je dragoceno in sveto znamenje ljubezni očetovega srca, zraven pa tudi zagotovilo božje pomoči. Besede poslanca Kluna žalijo to prepričanje in če si jih je on upal javno izreči, si jih tudi mi upamo javno obsojati. Ljuba nam je jedinstvo in važna se nam zdi disciplina, toda še ljubši in še

važnejši nam ostane resnica. Resnici na škodo nečemo zatajiti svojih načel, če bi tudi pri tem trpela kaka politična stranka. Samo v toliko hočemo ostati strankarski, v kolikor zahtevajo načela, ki ločijo stranke, in samo v toliko odvisni od kake stranke, v kolikor je sama odvisna od katoliških načel. Saj bo le v toliko ž njo božji blagoslov!

Pred volitvijo.

Iz Dolenjskega, 21. febr.

Prihodnji ponedeljek si imajo dolenjska mesta izbrati državnega poslanca, namesto odstopivšega g. Šukljeja. Koga naj volimo? Po mojih mislih se je ta volitvena zadeva od kraja nejasna in zamotana — še le zadnje dni do cela izjasnila. Resna kandidata imamo dva, g. Tomo Zupana, in g. Višnikarja. G. Višnikar nam je bil takoj od kraja kandidat jako dvomljive vrednosti. Ko pa smo brali njegove programske govore, ki jih je imel na svojih volilnih shodih, padlo je srebro v toplomeru naše simpatije do njegove kandidature globoko pod ničlo. Tako praznega, vodenega, brezmiselnega programa nismo še čuli. Tudi z jedno besedo se ne omenja v njem načelno stališče, ki ga zavzema gospod kandidat glede našega slovenskega programa. Ne naslanja se gospod kandidat niti na dogovor slovenskih poslancev z dne 2. oktobra 1890., niti na stališče označeno na I. slovenskem katoliškem shodu l. 1892., niti na resolucije shoda zaupnih mož v Ljubljani z dne 29. novembra 1894. Pač pa razmotriva gospod kandidat v svojih snubilnih govorih s posebno vneto zgolj tak t i č n o vprašanje glede koalicije ali nekoalicije. Dozdeva se nam, da g. Višnikar stavi svoje o s e b n o stališče v državno-zborskem poslovanju nad potrebe in težnje slovenskega naroda. Z jedno besedo: G. Višnikarja nam kaže njegov program v taki luči, kakor ga osvetljuje njegovo dosedanje poslaniško delovanje. Svojo slovensko narodnost izpričuje s tem, da kot deželni poslanec pri vsaki priliki pospešuje prešernne zahteve nemških Kočevcev. Z jedne strani ima prav; kajti l. 1889. je prišel v deželno zbornico le s pomočjo 31 nemških glasov, slovenskih je dobil vseh skupaj samo 14. Če pa pride v zbornici na vrsto kako vprašanje načelnega pomena, rešuje ga ta poslanec s tem da se iz zbornice izmuzne. V košljivih zadevah sploh, kjer treba javno pokazati trdnost v prepričanju, močnatost v delovanju, skrije se ta gospod posebno rad za — zajčji barjak.

Tudi njegovi koalicijski nazori morajo biti jako čudni in zmedeni. V jeden koš hoče spraviti reči, ki so si tako nasprotne kakor volk in ovca. To potrjujejo najnovejši, še le par dni stari dogodki. G. Višnikar se je zvezal s Kočevci, to je s tistimi Kočevci, ki so njegove volilce l. 1887. blatili z gnjilimi jajci, odpovedovali jim v kočevskem mestu stanovanja, hrano, črnili jih pri višjih oblastvih itd. Obljubili so mu svoje glasove, in pri tej koaliciji so kumovali matadorji ali vsaj privrženci naših nemškutarjev.

Tako je naš poslanec k m e t s k i h o b č i n po svoji »srednji« potji srečno ali nesrečno prijadral

migavali si z očmi in rokami, kakor bi jih krč lomil. Za noben denar nisem mogel razumeti tega čudnega šviganja in miganja. Prav o tem sem premišljeval, ko mi je udaril na ušesa strašen šunder, polom, vrisk in pisk. Zdelo se mi je, kakor bi hkrati zakrulilo krdelo ščetinarjev. Dolgo nisem mogel spredvideti, odkod je prihajalo ono kruljenje. Nazadnje zagledal sem na zvišanem mestu ob kolobarji kakih pet ljudij. Vsakdo mej njimi je po svoje drgnil, trobil in nabijal. Ta je zamahoval z leseno betico po bednju, oni je pihal v zvit pihalnik in se pri tem tako neusmiljeno norčeval in napejal, da ne bi dal nikdo počenega groša za njegovo življenje. Tretji je grizel neko gorjačo, da je vse škripalo in škrtalo. Vsak pa je imel pred seboj belo plat, na kateri je bilo nekaj, kakor ajda, nasejanega.

A čujte, kaj se je godilo pa v kolobarju! — Kar je bilo notri živega in skupaj prilepljenega oboje baže, jelo se je vrteti, sukati, skakati in štokljati okrog, kakor bi bilo vse ob glavo in pamet. Čudil, veselil sem se in hvalil Boga, da ni prišla bolezen tudi mojega gospodarja. Toda veselje mi je bilo kmalu pelin.

Kmalu sem moral slišati na lastna ušesa, kako je začelo tudi gospodarju polagoma vršeti in šumeti po glavi. Slednjič se je prilepil k neki našemljeni

in naperjeni pošasti, katero je imenoval z vsem spoštovanjem in z veliko ponižnostjo — gospodičina. Takoj pričela sta se sukati tudi onadva za drugimi vrtoglavci in z njima rad ali nerad tudi — jaz. Malo časa smo se tako neumno vrteli in mene je prišla omotica. Zibal in gugal sem se na sedeži tja pa sem. Nakrat se mi je zmračilo pred očmi in — klop! — klop! — klop! — zaropotal sem na tla. Se se nisem dobro zavedel, kaj in kako je z menoj, ko me je neki neroden vrtoglavec s tako silo sunil ob ledja, da sem se pričel v smrtnih težavah kotati po podu. In rečem vam, če me tedaj ni bilo konec, me tudi nikdar ne bo.

Kaj se je godilo dalje z menoj, ne vem. Le toliko vem, da je prišel tisti dan in prišla je noč, a kruljenja in vrtenja ni hotelo še biti konec. Še-le drugega jutra razpodeli so prvi žarki solnca norečo in vrtoglavo družbo na vse strani. Moj gospodar vlekel se je proti domu kakor jesenska megla po brdu. Grlo je imel obvezano in pokašljeval je, kakor bi imel najmanj devetdeset hudih mrazov na pljučih. Domov prišedši obesil me je na kljuko v steni, ni me shranil več v lepo omaro. Nisem mu bil menda več všeč, ker poznalo se mi je na levi strani znamenje nerodnega čevlja. — Gospodar sam pa se je spravil kar v posteljo. Tam se je neprenehoma pre-

metal in kašljal. Hm, mislil sem sam pri sebi, ta jo je pa žalostno unesel. Sem dejal, da z norostjo ni prida.

Se tistega dne prišel je k gospodarju drug go spod in jel ga pretipavati in nabijati po prsih. Nazadnje je popraskal in poškrebljal z nekim klinecem po malem papirčku, dejal bolniku: »Vsako uro eno žlico! in odšel. Ta gospod vračal se je potem vsak dan ob določeni uri. Kasneje je prihajal tudi večkrat na dan.

Nekega dne, — bilo je tako na jesen — ko je šlo gospodarju posebno žaltavo z zdravjem, prišel je zopet omenjeni gospod, a prinesel je seboj tudi enega mojih bratcev — cilind. Obesil ga je na kljuko tik mene, sam pa je šel k bolniku. Ta ni govoril več, le neka znamenja je dajal, katerih pa nisem umel. Tuji gospod je kimal z glavo, kakor bi hotel dejati: »Ne bo nič — nič, vse zastoj!«. Jaz sem pa pripovedoval svojemu bratcu na kljuki, kako je bilo z mojim gospodarjem nekdanj, da je sedaj tako. Koncem najinega govora sva uganila in povedala si modre besede:

»Kdor se preveč vrti, se mu zavrti in — pade. Dva dni pozneje zaprli so gospodarja v črno skrinjo in nesli so ga, ne vem kam. Od tistega časa ni ga bilo več nazaj. (Dalje sledi.)

v tabor naših „vzvišenih“ veleposestnikov. Če si stavimo vprašanje, kako je mogel naš ljudski zastopnik zabloditi v tako nasprotje, moremo si ga rešiti le z odgovorom, da mora biti gospod Višnikar pristav kramarski politiki. Trenotna gmotna pridobitev, drobtinica kake pridobljene ceste ali železniške postaje — to daje smer njegovi politični modrosti. V tej zadevi zasluži v polni meri zaupanje kramarskih politikov — Kočevcev, nikdar pa mu ne morejo zaupati značajni, razsodni, slovenski volilci. Naš kandidat za državnoborsko poslaništvo dne 25. t. m. je in ostane torej profesor Tomo Zupan.

Govor

poslanca dr. Žitnika v deželni zboru dne 16. t. m. po stenografskem zapisniku.

Visoka zbornica!

Navada moja ni bila nikdar v teku teh let, da bi iz lastnega nagiba govoril v tej visoki zbornici pri razpravi o proračunu deželnega zaklada. Kadar sem se pri tej priliki oglašil za besedo, bil sem vselej tako rekoč prisiljen braniti deloma samega sebe in prepričanje svoje, deloma pa tudi ožje svoje tovariše in somišljenike, ki niso v tej visoki zbornici.

Danes sem se oglašil zaradi tega, da odgovarjam na nekatere opazke, ki jih je v jedri prejšnjih sej napravil gospod poslanec ljubljanskega mesta in s katerimi mi je — vsaj indirektno — nekako opoznašal nevednost ali malomarnost, češ, da se premalo brigam za obravnave deželnega zbora, da površno čitam poročila itd. To se je zgodilo pri razpravi o računskem zaključku gledališkega zaklada za leto 1893.

Tedaj sem jaz v finančnem odseku pohlevno vprašal dotične gospode, kako oni obrazložé, oziroma opravičijo izdatek 38.687 gld., kateri so se izdali za zgradbo deželnega gledališča, in sicer po mojem prepričanju, ne da bi bil visoki deželni zbor izrecno dovolil ta višji trošek.

Visoka zbornica! Vsakdo izmed nas, in tako tudi jaz, ima pravico vprašati slavni deželni odbor, za kaj je izdal toliko svoto in kako opravičuje ta izdatek.

Gospod referent deželnega odbora mi je kratko odgovoril: „Ich protestiere entschieden gegen diese Anwürfe.“ Gospoda moja, to se pravi: ti nekaj trdiš, česar ne razumeš — in ravno to mi je očital v odseku in v zbornici tudi poročevalec finančnega odseka, g. poslanec mesta ljubljanskega.

Jaz sem tukaj v zbornici ponovil svoje vprašanje samo zaradi tega, ker v finančnem odseku nisem dobil nobenega pojasnila, pač pa neuljuden odgovor. Da deželni odbor predloži visoki zbornici natančen račun o takih zgradbah, to zahtevati ima vsakdo izmed nas pravico in dolžnost, in če sem gospoda referenta deželnega odbora prosil pojasnila, imel sem za to gotovo pravico in tudi povod, kajti suhoparne številke brez pojasnil v opombi nikogar ne poučé. Če pa kdo stopi k deželnemu odboru iskat pojasnil, očita se dotičnim uradnikom, da izdajejo uradne tajnosti.

Da torej opravičim svojo trditev, da se je namreč za zgradbo dež. gledališča več izdalo 38.687 gld., kakor je v istini dovolil deželni zbor, in ker slavni deželni zbor ni predložil nadrobnega računa, potrudil sem se, da dobim natančen računski zaključek.

Gospod poročevalec deželnega odbora mi je celó rekel: „Ich habe erst jetzt angefangen die Sache zu studieren und werde im Laufe der Session einen detaillierten Bericht vorlegen.“ Ker tega ni storil, bom jaz Vam podal račun.

Vprašanje je: Kaj je bilo za stavbo deželnega gledališča dovoljeno in kaj ne.

V seji dne 22. oktobra leto 1888 je dovolil visoki deželni zbor za zgradbo gledališča 190.000 gld. A priori izrekam, da proti temu, kar se je v istini dovolilo od visoke zbornice, nimam nikakega ugovora, da se mi ne bo očitalo, da tukaj glasujem za gledališče, zunaj po deželi pa zabavljam, da postopamo na škodo kmetu, kakor mi je očital neki list. (Poslanec dr. Tavčar: „Kateri list? „Slovenec?“) „Rodoljub“, prosim, tukaj je. „Slovenec“ mi tega ne bo očital.

Da se torej moji govori v tej visoki zbornici ne bodo napačno tolmačili, naglašam, da se nisem nikdar upiral primernim letnim podporam, niti za slovenske niti za nemške predstave. Gospodu poslancu Hribarju sem naravnost rekel, da naj bi se dovolila za slovenske predstave večja podpora, kakor za nemške. Nemci si lahko sami pomagajo; pri oni go-

spodi je več denarja, kakor v narodnih krogih, in nemško gledališče tudi ne potrebuje toliko za inventar itd. Sicer pa nisem ugovarjal niti proti jedri niti proti drugi podpori in sem glasoval konečno za obe svoti, akoravno morate priznavati, da sta veliki.

Proti podporam za gledališke predstave torej nisem ugovarjal, drugačna je pa stvar, ako sem govoril o troških za gledališko stavbo, in sicer o troških, katerih visoka zbornica ni dovolila. Prosim, da to dvojje tukaj ločite.

Reklo se je, da naj se gradi gledališko poslopje, in sicer za toliko in toliko, nazadnje pa pridete z računom, ki kaže, da je prvotni proračun prekoračen za več kakor 100.000 gld. Jaz mislim, da ima deželni poslanec vendar le pravico in dolžnost, zahtevati pojasnilo.

Koliko se je vsega skupaj dovolilo za gledališko stavbo? Leto 1888 dovolil je visoki deželni zbor, kakor sem že omenil, 190.000 gld. Takrat jaz še nisem bil član te visoke zbornice. Leto 1890. nakupilo se je stavbišče za 35.000 gld. in pristojbine kupne pogodbe so znašale 765 gld. 62 kr.

Leto 1891 se je dovolilo — za kar sem tudi jaz glasoval — 6300 gld., in sicer za kipa Josipa Jurčiča in Shakespearea.

Nadalje dovolil je deželni zbor v seji dne 7. aprila 1892. leta 14.300 gld., in dne 27. septembra 1892. leta 10.000 gld., troški za pripravljala dela do leta 1890 pa so znašali že 4704 gld.

Vsega skupaj se je torej dovolilo za gledališko stavbo 261.079 gld. 62 kr. Toliko se je dovolilo, za to smo glasovali in smo odgovorni, in za to bom z mirno vestjo odgovor dajal svojim volicem.

Ali, gospoda moja, koliko pa se je izdalo? Mislim, da smem to naravnost povedati, pa naj me napadajo od te ali one strani. Izdalo se je 299.767 gld. 22 $\frac{1}{2}$ kr., torej 38.687 gld. 60 $\frac{1}{2}$ kr. več, kakor je sploh kdaj visoka zbornica dovolila in — ako povem še nekaj, kar je javna tajnost — poslanci sami, ki pa niso „klerikalci“, rekli so, da bi ne bili nikdar glasovali za zgradbo novega gledališča, ako bi bili poprej vedeli, koliko bode stala, kakor ne bi bili nikdar glasovali za novo bolnišnico, ko bi bili vedeli, koliko bo ta zgradba povzročila troškov.

Gledé teh 38.687 gld. ne očitam deželnim odbornikom in ne inženjerju, ki je vodil stavbo, drugzega, kakor to, zakaj nam niso predložili natančen račun ter opravičili ta presežek proračuna.

Za stavbene nagrade, za plinovo razsvetljavo in za vodovod izdalo se je okroglih 14.000 gld. in 24.687 gld. 60 kr. za večja dela, nagrade, zavarovanje mej stavbo, pisarniške troške itd.

To je kratko pojasnilo, katero sem zahteval od deželnega odbora, in nič hudega ni bilo, če sem vprašal, kako je z računom. Omenjam še, da pri tem računom nisem vpošteval globe 10.800 gld., katero bo treba izplačati tvrdki Tönnies.

Vsega skupaj stane torej gledališče okroglih 310.000 gld.

Kar se tiče podpor, ki jih dovoljujemo za slovenske in nemške gledališke predstave, jaz nikdar nisem po deželi agitiral s tem izdatkom. S tem pa seveda ne rečem, da bom z veseljem glasoval za tistih 10.000 gld. podpore, katere danes predlaga finančni odsek, in tudi ne rečem, če me bode prihodnje leto politična sapa zopet zanesla v to zbornico, da bom vsako leto glasoval za tako visoko podporo.

Prosim torej, da ločite to dvojje: previsoke troške za gledališko stavbo in letne podpore za gledališke predstave.

(Konec sledi.)

Iz sabora hrvatskega.

Iz Zagreba, 17. febr.

Naš sabor zboruje bržkone med vsemi sabori najzložnejše. Že celi mesec je zbran, pa je v tem času držal štiri sednice, od katerih je ena bila nesklepčna, ker ni prišlo dovoljno število poslancev na zborovanje. Samo ustavni odbor je med tem razpravljal o novem mestnem statutu, ki je bil seveda z neznatnimi spremembami sprejet. Gotovo je, da ga tudi sabor sprejme, saj se mu ne bode nikdo opiral, kajti opozicija se ni udeleževala niti odbor-
skih razprav, niti se hoče saborskih, kakor je enodušno sklenila, češ da ne more sodelovati pri razpravljanju zakona, ki bode udušil popolnoma vsako politično svobodo v naših mestih. Po dovršeni razpravi v saboru sporočim o tem statutu najvažnejše, za zdaj naj omenim dve interpelaciji, ki jih je stavil dr. Amruš v sednici od 13. februarja. Prva se tiče

škod, ki jih prouzročuje nesrečni zajec ne samo po sadnih vrtovih nego tudi po vinogradih. Čudno je, da pri vas branijo zajca graščaki, pri nas pa se je radi škode po njem povzročene oglašil eden največjih vlastelinov, kateremu so zajci večidel novonasaženih trt do golega oglodali. Če se toži graščak na tega poškodovalca, kako mora biti še na kmetih. Vladin predstojnik je odgovoril interpelantu, da bode vlada vse storila, da se take škode odstranijo. Ali kako? Vlada bode vprašala v tej zadevi strokovnjake, in kar bodo ti sklenili, bode potem lek proti tem škodam. Nam se zdi, da je tako ravnanje popolnoma iluzorično. Proglasite zajca za škodljivca, pa ga pokončujte, kakor drugo takšno zverino, poprej ne bo miru pred njim. — To mislim je edini lek v tej zadevi.

Druga interpelacija pa se tiče železničnih tarif na Hrvatskem, ki so tako sestavljene, da naša trgovina mora zaostajati za ogersko, kajti ogersko zajedniško ministerstvo opredeljuje te tarife naravnost na škodo hrvatskega prometa. Ogerska vlada boče vso trgovino navrniti v Pešto, posebno iz Hrvatske in Slavonije. Da se to izvede, urejene so tarife tako, da se plača za mnogo večje daljine skoraj za polovico manje od robe, ki gre v Budimpešto, nego od one, ki je namenjena, za katero trgovsko mesto na Hrvatskem ali v Slavoniji. Tako se na primer plača za vagon žita iz Mitrovice v Sisek 73 gld. za daljavo od 298 kilometrov, a iz Mitrovice v Budimpešto za daljino od 350 kilometrov, tedaj za 52 kilometrov dalje, samo 46 gld., tedaj za celih 27 gld. manje. To so za Hrvatsko očitne krivice, posebno pa za ona mesta, ki so od davnine se bavila z žitno trgovino. Ni čudo zatoraj, da vsa ta mesta v novejšem času v gmotnem pogledu propadajo. Interpelant vpraša zatorej vlado, če so jej znane te krivice glede tarif na naših železnicah, in kaj misli za obrambo domačih trgovcev storiti. Odgovor, če ga dobi interpelant, glasil bode, kakor že po navadi v teh zadevah, da to spada na ogerski sabor. Hrvatski poslanci v tem saboru pa vedno molče, in tako bode ostala stara krivica še za naprej.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. februarja.

Celjska gimnazija. Levičarski listi se zelo ježé, da ja sklenil Hohenwartov klub jednoglasno, z navzočega ministra Falkenhayna glasom, postaviti se za slovensko gimnazijo v Celju, in sicer samo v Celju. Vzlasti to jim ni všeč, da so „klerikalni“ nemški Štajerci bili tudi pričujoči pri tem sklepu in so ga tudi podpirali. Preje so liberalci hvalili štajerske katoliške konservativne poslanca, češ, da so pokazali s svojim glasovanjem za znano deželno-zborsko resolucijo, da so v narodnih vprašanjih jedini z liberalci; sedaj pa udrihajo po njih, ko vidijo, da jim deželni zbor ni vzel čuta za pravičnost. Mladočeški klub je tudi sklenil, da pritegne Hohenwartovemu klubu, ravno tako slovanska protikolacija. Sedaj že „Neue Freie Presse“ nima več upanja, da prodere liberalno nasilje, ker govori o bodoči vladni Pyrrhovi zmagi.

Giulitti, bivši italijanski ministerski predsednik, bode vsled svoje prošnje od preiskovalnega sodnika zaslišan dne 28. febr. v zadevi sleparij pri propali rimski banki. Rimski časniki so mu namreč lansko leto očitali, da si je on mnogo denarja izposodil od te banke za volilne agitacije in da je vsled njegovega vpliva izginilo več važnih listin iz aktov preiskovalnega sodišča. — Po gorenji Italiji se že vrše priprave za prihodnje volitve. Povsod naglašajo govorniki, da treba podpirati le take kandidate, ki pojdejo v opozicijo proti Crispiju. Boj pri volitvah bode po vsej Italiji strasten, valovi volitvenega gibanja utegnejo izpodnesti Crispiju ministerski sedež.

Špantja. Kakor Castelar, šel je tudi znani republikanec Zorrilla v tiho selsko zavetje. S tema dvema stopita dva najvplivnejša republikanska politika s političnega odra. Prvi se je sprijaznil z monarhijo, drugi je telesno opešal. Navzlic temu pa monarhija ni stalno zagotovljena, ker se republikanske ideje širijo posebno po mestih.

Tedenski koledar.

Nedelja 24. febr.: 3. predpepelnična, evang. Jezus ozdravi slepca. Luk. 8. Matija apost. Ponedeljek 25. febr.: Marjeta Kort. Torek 26. febr.: Nestor, šk. m. Pust. Sreda 27. febr.: Leander, šk. Pepelnica. Četrtek 28. febr.: Roman op. Petek

1. marca: Albin šk. Sobota 2. marca: Simpliej pap. Lunin spremi: Mlaj 24. febr. ob 5. uri 42 min. dopoludne. Solnce izide 1. marca ob 6 uri 43 m., zaide ob 5. uri 43 m. Dan zraste v marcu za 1 uro 41 m.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. februarja.

(Kočevski kandidat Višnikar.) Prejeli smo od g. Višnikarja nastopne vrstice: Z ozirom na dopis iz Ribnice v št. 42 „Slovenca“ prosim da vsprejmete nastopni popravek: Neresnično je, da sem glasoval za 1000 gld. subvencije za nemški pouk, ampak za nemški in slovenski neobligatni pouk, kjer se oglasi za tak pouk vsaj 10 otrok — Tudi ni res, da so mi vlada, kočevski župan ali kočevski volilci pri državnozborski volitvi obljubili svojo pomoč, da so mi za to stavili kake pogoje ali da sem jih vsprejel. — V Ribnici dne 21. febr. 1895. Fr. Višnikar. — Stališče, katero tukaj zastopa g. Višnikar, je bilo v tem vprašanju vedno stališče vlade in nemške manjšine v deželnem zboru kranjskem, nikdar pa ne stališče slovenskih poslancev razven „elastičnega Triglava“. — Ako pomislimo, da je v deželi 5%. Nemcev, tedaj še vedno lahko trdimo da se ta tisočak izda za nemški neobligatni pouk. — Zanimivo pa in značilno je, da je v tem oziru tudi radikalni „Narod“ vzel Triglavana Višnikarja pod svoje neradikalne peruti. G. Višnikar je namreč včeraj objavil poslano v „Narodu“, kjer omenja to, kar je nam dopisal in potem še pravi: Neobligatne slovenščine se je učilo leta 1893/94 na nemških ljudskih šolah v Ljubljani 256 šolskih otrok v Kočevju pa se jih uči sedaj 111 otrok. — Sami sebi nismo mogli verjeti, da upa s takimi budalostmi na dan mož, ki kandiduje kot slovenski kandidat in da je mogel to objaviti brez opombe — „narodni“ „Slov. Narod“ — Ali ne vesta Višnikar in „Sl. N.“, da tistih 256 otrok, ki se šolajo na nemških ljudskih šolah v Ljubljani, so večina otroci slovenskih starišev, ki se ponemčujejo po teh šolah. Za take po našem mnenju ni treba neobligatnega slovenskega pouka, ki bi se podpiral s tem zloglasnim tisočakom, ampak slovenski otroci naj se obligatno poučujejo v slovenskem jeziku. Isto velja o Kočevju, kjer je tudi izkazanih veliko slovenskih otrok. Take daleč smo tedaj prišli, da „Narod“ prepušča prostor tistim, ki mu bijejo po obrazu; vsa svoja načela pokopal je ta list zato, da pomore k zmagi kandidatu nemških Kočevjarjev in sicer proti kandidatu, ki si je kot načelnik Ciril-Metodove družbe pridobil velikih zaslug vzlasti za slovensko šolstvo in katerega je „Narod“ še nedavno, zlorabeč njegovo ime v strankarske namene, imenoval „ljubljenca slovenskega naroda“. O fractionem venalem!

(Program kandidata grofa Margherija.) Tudi kandidat grof Margheri je razvil svoj program, iz katerega povzamemo za pouk in kratek čas nastopni stavek po „Narodovem“ poročilu: „Kandidat se je izrekel zoper to, da se vprašanje o verski šoli sproži sedaj, ko se Evropa trese pred socializmom“. Menimo, da ta stavek dovolj označi tega kandidata in njegovo politično-socialno obzorje! Da ima grof Margheri tudi živo domišljijo, dokazujejo nastopne grofove besede: V tistem hipu namreč, ko bi se šola vzela državi in izročila cerkvi, nastala bi opozicija, katera bi bila sposobna, spraviti v nevarnost obstanek države. Sedaj nasprotujoči si elementi kakor Staročehi in Mladočehi, nemški nacionalci in levičarji, celó velik del Jugoslovanov in iredentovci — vsi bi se združili na odpor in bi se ne omejili samo na legalna sredstva, njih odpor bi zadobil take dimenzije, da bi se prevrgel v revolucijo“. — Menimo pač, da bi poslanec Klun ne bil priporočal tega kandidata našim somišljenikom, ko bi bil vedel za ta zanimiv njegov program! —

(Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani) je v svoji včerajšnji seji izvolila za leto 1895 dose-danje predsedstvo, in sicer gosp. Ivana Perdana predsednikom, g. Antona Kleina podpredsednikom in gosp. Ivana Baumgartnerja provizoričnim predsednikom.

(Shod volilcev v št. Jerneju.) Državni poslanec gosp. V. Pfeifer piše nam z Dunaja: V ponedeljek dne 25. t. m. se vdeležim volitve državnega poslanca v skupini dolenjskih mest, katera se bode vršila dopoldne v Krškem. To priliko porabim, da vabim častite svoje volilce na ponedeljek 25. t. m. popoldne ob 1/3, uri v št. Jernej v gostilno g. J.

Tavčarja na razgovor glede revizije zemlj. davčnega katastra in glede premembe direktnih davkov.

(Iz Maribora) se nam poroča: V sredo 20. febr. se je razposlal po škofiji letošnji postni pastirski list. Prevzv. vladika razpravljajo letos v njem o presv. evharistiji, in sicer v prvem delu o velikosti ljubezni, skrite v najsvetejšem zakramentu, v drugem delu o ljubezni, ki so jo verniki dolžni presv. rešnjemu telesu. Visoke blažilne misli podajajo se nam v klasični obliki. Glas skrbnega pastirja bodo pobožni Lavantinci radi uvaževali. — V petek so služili mil. vladika zadušnice za umrlega nadvojvodo Albrehta, katerih so se udeležili vsi višji dostojanstveniki našega mesta in precejšnja množica ljudstva. — Naša tetka „Marburger Ztg.“ se v kritiki sedanjega političnega položaja vede, kakor da bi jo kdo za dober svet popraševal, ali kakor da bi se sploh kdo na njena mnenja oziral. No, tetka je že stara, in stare ljudi rada pamet zapušča!

(Koncert „Glasbene Matice“.) Drugi redni koncert „Glasbene Matice“ bode v sredo dne 6. sušca. P. n. abonente si lahko izbere sedeže v trgovini g. Zagorjana. Prihodnja skupna vaja bode v četrtek dne 28. svečana ob 8. uri zvečer v redutni dvorani.

(Pomiloščenje.) Presvetli cesar je z Najvišjim odlokom z dne 20. t. m. pomiloštil štiri kaznjence v tukajšnji moški kaznilnici na Gradu. Pomiloščeni so Janez Kermelj iz Virja pod Šmarno Goro, Jos. Snoj z Nadgorice pri Črnučah, Janez Čarman iz Žlebov pri Medvodah in Fr. Avsec iz Zaloga pri D. M. v Polju. Prvemu je odpuščene kazni 6 mesecev in 14 dni, drugemu 4 mesece in 14 dni, tretjemu 6 mesecev in 10 dni, četrtemu 1 mesec. Kaznovani so bili zaradi uboja, oziroma težke telesne poškodbe. — V Begunjah na Gorenjskem sta bili pomiloščeni dve kaznjenci; v Mariboru so bili pomiloščeni 4, v Kopru 4, v Gradiški 1. Vseh skupaj je bilo pomiloščenih 55 oseb.

(Potna predavanja na Štajerskem) so se 1894 vršila 151krat. Po slovenskem delu dežele je največ krajev obiskal g. Ivan Belé, sadjarski potni učitelj v Mariboru, učil je po občinah: Sv. Barbara, Celje, Čadram, Vranska, sv. Jurij, Loka, Ljutomer, Maribor, Šmarje, Omerek, Petroče, Ponikva, Braslovče, Radovanje, Rečica, Rogatec, Zaleč, Slivnica, Šoštanje, Kamenščak, Očeslavci, Laško, Velenje, Vitanje. Potem g. Jelovšek, okr. živinozdravnik v Braslovčah, je v svoji stroki razlagal v Gornjigradu. Nadalje gospod Stiegler, učitelj na sadjarsko-vinarski šoli v Mariboru, obiskal je Fram in Žalec; gosp. ravnatelj Kalmann pa je učil „pri sv. Trojici“ in g. Müller iz Gradca v Sevnici.

(Razstave na Štajerskem.) V minulem letu se je po prizadevanju „c. kr. kmetijske družbe Štajerske“ osnovala „regionalna razstava“ v Keflahu, potem regionalno ogledovanje živine „pri sv. Mihaelu“ in v Marenbergu. Pri istih se je razdelilo: 2400 kron nagrad državnih, 2760 deželnih, 1870 okrajnih, 1392 razstavnih in zasebnih, potem 8 srebrnih državnih, 26 srebrnih in 40 bronastih družbenih kolajen, pak jeden srebrni častni denar „c. kr. vrtnarske družbe štajerske“.

(Občinske volitve na Koroškem.) V Rikarji vasi in Galiciji je z znanimi „liberalnimi“ sredstvi zmagala nemčurska stranka. Kako je delala, priča to, da so v Galiciji imenovali pred volitvijo pet novih „častnih članov“, Med njimi učitelja in podučitelja, da so prodrli tudi v prvem razredu.

(Načrti za velikovško štirirazradnico) so že dovršeni. Izdelal jih je veščak v šolskih stavbah g. mestni inženir Hanuš. Gospoda Kollmanna prodajalnice je tako vpludna, da bo od ponedeljka, 25. t. m., naprej za nekaj dni izpostavila 3 pole teh načrtov s podzemljem, pritličjem, prvim nadstropjem, krovom, prerezom in pročeljem. Ob enem je v imenovani prodajalnici videti nabiralnik, kakor si jih je preskrbela družba sv. Cirila in Metoda. Poglejte, čast. mestjani in drugi, ta plod svoje dobrotne požrtovalnosti zunaj v cknju in — če Vas volja — z malim darčkom v roki še naš nabiralnik v prodajalnici. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Iz Prage) 18. febr. Končano je zborovanje deželnih poslancev. Kar so hoteli mladočeški junaki doseči, so dosegli, namreč burne seje. Zelo zanimivo je bilo, kako so kričali Grégr, grof Kaunic, Nickelfeld, Černohorsky, Šil itd. Ta godba med nemškim govorom predsednikovim je bila zares klasična, tako da je bilo že dr. Herolda sram. Da

so se mladočeški poslanci tako čudno vedli zdaj proti koncu zborovanja, je najbrže ta vzrok, da so hoteli dobiti sredstvo za agitacije pri letošnjih volitvah. Sicer so pa dobili Mladočehi tudi zaupnico od svojega pristaša Ratayja, ki izstopi iz mladočeške stranke radi volilne pravice, kakor jo zagovarjajo. Izmed 58 poslancev jo je podpisalo samo 25. — Princ Schönburg-Hartenstein je stopil k benediktincem ter napravil že slovesne obljube. Veliko posestvo Zbraslav je kupil presvitli cesar od kneza Oetingen-Wallersteina. To posestvo je bilo nekdanj češkega kralja. Posebno kralj Vaclav je tu rad stanoval. Cena je 738.625 konv. menje, kakor je bilo zapisano l. 1848 v deželnih bukvah.

(Nesreča.) Zadnje nedeljo popoldne je šla Helena Grebenec z Vrbovega v Trnovo k božji službi ter tri svoje otroke pustila svoji tašči v varstvo. Tašča gre s starejšo hčerjo k sosedu, srednja pa ostane sama pri ognjišču, kjer se jej vname obleka. Nesrečni otrok je vsled opeklin še isti večer umrl.

(Iz Brna) 19. fobr. Ker je moravski deželni zbor odklonil za narodopisno razstavo podporo 5000 gld., podaril je odboru njegov predsednik grof Lazansky 2000 gld. — O slezijskem deželnem zboru pišejo „Teš. Novine“, da so slovanski poslanci veliko dosegli, čeprav jih je samo 5. del. Hvalijo jih, da so resno postopali, niso delali sebično, skrbeli in delovali za to, kar narodu koristi. Jednako se izraža tudi „Nasinec“ o moravskem zboru. Vseč mu je, da so delovali letos češki poslanci složno ter s tem izvedli svoje zahteve. Prav bi bilo, da bi bili Čehi med seboj složni, potem bi smeli zahtevati še več. Nesloga ni še nikoli koristila.

(Vreme in mraz.) V teku zadnjih štirih dni nastopila je v ozračju znatna sprememba. Mej tem ko je v nedeljo nadvladal še jugozahodni in severni veter, nastopil je od nedelje na ponedeljek na Nižjem Avstrijskem in v naših krajih nepričakovan preobrat in nam prinesel jasne solčne dneve, severni veter, noči pa jasne, deloma meglene a nad vse občutno mrzle. Termometrovo stanje teh dni kaže skoro enakomerno od — 8° do — 13° R v mestu, na prostem od — 11° do — 15° R. Prognoza glasi se tudi za prihodnje dni tega tedna jednako. Barometrovo stanje drži se kvišku in potrjuje — opravičeni strah pred občutnim mrazom. Tudi po deželi tožijo o krutej zimi.

(Semnji po Slovenskem od 25. februarja do 2. marca.) Na Kranjskem: 25. februarja v Bučki, Moravčah, Zubni, Cirknici, Radohovi vasi, Vipavi; 27. na Igu; 28. na Toplicah; 1. marca v Vel. Cirkniku. — Na Štajerskem: 25. februarja v Arnužu, Bistrici, Rogatecu, Vildonu, na Laškem; 1. marca na Planini, v Cirkoveah. — Na Koroškem: 25. febr. v Zg. Beli, Tribingu; 26. v Gor. Dravbergu. — Na Primorskem: 24. v Štjaku, Cerknem.

Društva.

(Občni zbor muzejskega društva) se je zvršil dne 20. februarja v Rudolfinumu v pričo 17 članov. Po pozdravu predsednika ravnatelja Senekoviča je poročal tajnik o društvenem delovanju v nemškem jeziku, dasiravno med zborovalci ni bilo nobenega Nemca. Članov ima društvo 261, dohodkov je pa imelo preteklo leto okoli 1700 gld. Namesto prof. g. Vossa, kateri se je preselil na Dunaj, je bil za odbornika izvoljen gosp. prof. Orožen. Na predlog gg. dr. Štora in prof. Peruška se je soglasno izreklo popolno zaupanje odboru glede na vrevevanje „Izvestij“ ter se je poudarjala društvena neodvisnost. Društvo prične v kratkem tudi nemške „Mittheilungen“ izdajati v šestih. Vrejevala jih bodeta gg. prof. Kasprat in ravnatelj Šubic s sodelovanjem g. kustosa Müllnerja. — Pred zborovanjem je imel g. tajnik Koblar zanimivo predavanje o najžalostnejem listu kranjske zgodovine, kateri nam pove, kako so leta 1527 zlate in srebrne cerkvene posode in kipe prekovali v denar, ker niso imeli drugih sredstev, da bi se ubranili grozovitih Turkov. Nakovali so v Gradcu tega pristno cerkvenega kranjskega denarja za 17.438 ren. gld. 53 kr. Vredno je, da se priobči v „Izvestij“, kaj je storila cerkev za domovino. Predavanje je poslušalo tudi mnogo nečlanov, zlasti višjih gimnazijcev.

(Pri občnem zboru učiteljskega društva za ormoški okraj) volil se je sledeč odbor: Predsednikom g. Anton Porekar, učitelj na Humu; podpredsednikom g. Frane Vabič nadučitelj na Raneču; tajnikom g. Avg. Sabec, učitelj na Humu; blagajnikom g. Adolf Rosina, učitelj v Ormožu; odbornikoma pa g. Ivan Košar, nadučitelj pri Vel. Nedelji, ter g. Josip Rajšp, učitelj v Ormožu. Pregledovalci računov za tekoče leto pa so: gđe. Lucija Gabršček, učiteljica pri

Svetinjah; g. Anton Sivka, nadučitelj pri sv. Tomažu, ter g. Simon Strenkl, učitelj v Središču.

(Bolniško in podporno društvo pomočnih in zasebnih uradnikov za Kranjsko v Ljubljani) je imelo dne 10. februarja t. l. ob 2. uri popoldne v steklenem salonu „pri avstrijskem cesarju“ svoj redni letni občni zbor. Od 32 društvenikov udeležilo se jih je zbor 17. Predsednik g. Anton Gutnik se je spominjal v svojem nagovoru umrlega društvenega dobrotnika g. Dekleve v Gradcu, kateremu v spomin je zbor zaklical trikrat „Slava“ in je poudarjal posebno skrb društveno v prilogi zboljšanja stanja pomočnih uradnikov pri c. kr. uradih. — Tajnik g. Jos. Tavčar je v svojem poročilu med drugim kazal radostno na napredek društva, je grajal nebrzižnost stanovskih tovarišev za društvo, posebno onih pri c. kr. uradih, katerih je samo 8 v društvu, dočim jim nudi jedino to društvo prihranilo, preskrbeti se za slučaj bolezni in onemoglosti in se jim je s pomočjo društva moč izdatneje potezati za svoje stanovske interese. Hvalježno se spominja tajnik v svojem poročilu velikodušnih podpirateljev društvenih, sl. dežele kranjske in kranjske hranilnice, ki sta i za leto 1894 naklonili društvu po 100 gld. podpore. — Vestno sestavljeno poročilo g. A. Bezenška kaže zdaten gmoten napredek društva. Društveno premoženje se je pomnožilo leta 1894 za 469 gld 70 kr. in je znašalo koncem decembra 1894. leta 1981 gld. 69 kr. Na podpori, bolnišnici, zdravniških honorar in zdravilnih se je za 13 članov izplačalo 1894. l. 112 gld. 64 kr. — Odbornik g. Al. Merlak je kot bivši društveni odposlanec pri stanovskem shodu dne 8 in 9. septembra 1894. leta obširno poročal o sklepih tega shoda in teh izvršitvi v zboljšanje stanja pomočnih uradnikov pri c. kr. uradih; dalje je poročal o ustanovitvi zveze vseh podpornih društev pomočnih uradnikov in priporočal zboru, da naj tudi naše društvo pristopi k zvezi, kar je tudi obveljalo. Društvenemu odboru se je za marljivo delovanje izrekla zahvala in se je isti per aklamationem i za leto 1895 volil. S pozivom, da naj bi člani privabljali svoje tovariše v društvo in z nado trajnega napredovanja društva zaključil predsednik občni zbor.

(Novo kmetijsko podružnico) so ustanovili v Predosljah pri Kranju. Pri prvem občnem zboru jo bil predsednikom soglasno izvoljen nadučitelj Drag. Česnik. — Naj bi nova postojanka vsikdar krepko delovala v povzdigo propadajočega kmetijstva.

(Narodna čitalnica v Škofji Loki.) Vabilo k veselici katero priredi narodna čitalnica v Škofji Loki pustno nedeljo, dne 24. t. m. v svojih prostorih. 1. Dramatična predstava: a) Poštena deklica. Saloigra v jednom dejanju. b) Brati ne zna. Burka v jednom dejanju. 2. Komičen prizor. 3. Ples, maskam in kostumiranim vstop dovoljen. Začetek točno ob polu 8. uri zvečer. Vstopnina: Udom 20 kr., neudom 40 kr. Kobilni udeležbi najuljudnejše vabi odbor.

(Pevsko društvo „Zvon“ v Trbovljah.) Vabilo na veselico, katero priredi pevsko društvo „Zvon“ v Trbovljah s sodelovanjem šmartinskega tamburaškega društva pustni ponedeljek, dne 25. svečane 1895 v prostorih gostilne gosp. Antona Volavškega. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Vstopnina: za osebo 30 kr., za družino 50 kr. — K obilni udeležbi vabi najuljudnejše odbor.

(Hmeljarsko društvo) imajo na Štajerskem v Zalcu in v Fürstenfeldu, vsakemu je lani država naklonila podpore po 150 gld., torej skupaj 300 gld.

(Kmetijskih podružnic) šteje c. kr. kmetijska družba Štajerska 62, družbenikov šteje 3636; na 22 podružnic Gornjega Štajerja pripade 1326 udov ali 36 odstotkov, na 23 podružnic srednje Štajerske 1548 udov ali 43 odstotkov, na 16 podružnic Malega Štajera pa 762 udov ali 12 odstotkov.

(Vipavska čitalnica.) Vabilo k veselici, katero priredi Vipavska Čitalnica na pustno nedeljo dne 24. svečane 1895 v svojih prostorih. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Ustopnina 20 kr., sedež 30 kr., k plesu 1 gld. K mnogoprojni vdeležbi vabi odbor. Vspored: 1. P. H. Sattner: »Za dom med bojni grom«. 2. I. Laharnar: »Naprej Slovan«. 3. I. pl. Zajc: »Poputnica Hrvatskog doma«. 4. »Starost slabost«, veseloigra s petjem. 5. Ples. Pri plesu svira goriski septet.

(Podružnični shodi na Koroškem.) Zelo marljivo delujoča podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico, ki se je že pred leti odlikovala s svojo pravdo radi slov. uradovanja, je imela dne 10. t. m. občni zbor, ki kaže o res pridnem delovanju in vrlem napredku te podružnice! Razdelila je obilo knjig med ljudstvo, nabrala 102 gld. 83 kr. prispevkov in napravila tri zelo dobro obiskane shode. Naj bi izgled te delavne podružnice marno pesne male druge! — Podružnica za Tolsti vrh in okolico ima v ponedeljek dne 25. febr. pri Ehleitnerju pri Fari (Prevalje) svoj letni občni zbor z običajnim vsposredom.

Narodno gospodarstvo.

Novi lovski zakon.

Na Vipavskem, dne 21. februarja.

Novi lovski zakon je samo pesek v oči. Veliko nismo pričakovali od njega, pa se tudi nismo zmo-

tili. V resnici smo tamkaj, kjer smo bili. Kdor pozna razmere po Notranjskem, vé, da imajo kmetovači velikrat svoje njive, tako imenovane ograde, v sredi pašnikov ali gozdov. Kako bo kmet te njive ali pa vrtove „dejanjsko primerno“ ogradil? Kaj bo zidal seženji visoke zidove, ko še svojega doma velikrat ne more popraviti? Ali pa bo kupoval druge mreže, s kakoršnimi je recimo ograjen vrt „kmet. družb.“ v Ljubljani? Nekateri gospodje razmer na kmetih ne poznajo ali jih nočejo poznati. Lovsko veselje ujim je več, kakor kmet, kateremu divjačina škodo dela. Ta škoda nikakor ni tako majhna, kakor prijatelji lova zatrjujejo. Recimo, da gospodarju pride zajec v zelnik, in mu v eni noči vse sadike postrizje, in morda še v drugič, tretjič, kedo mu bo škodo povrnol? — Kako pameten je bil nasvet poslancev Pfeiferja in Lavrenčiča, da se po trtnih nasadih sploh nikjer ne sme streljati, tudi med mladimi trtami ne! In ta predlog ni bil vsprejet! Pred kratkem nam je neki gospodar pravil, kako je lovec v vinogradu več grmičev trtil, zapored prestrelil. Pa za take tožbe imajo liberalni poslanci gluha ušesa. Kolikrat delajo lovi ob nedeljah veliko pohujšanje. Ljudje gredo v cerkev, lovec pa s svojimi psi in gonjači na lov. Na lastne oči smo to čestokrat videli. Vsak 7 leten otrok vé, da se ob nedeljah mora iti k sv. maši; naši katoliški naprednjaki pa s svojim izgidom učijo, da tega ni treba. Pa — zmotil sem se. Resnici na ljubo, moramo preklicati svoje besede. Vsaj je dr. Tavčar, glavni zastopnik vsih lovecev v deželnem zboru, zatrjeval, da gredo loveci ob nedeljah zjutraj k sv. maši. Kedor hoče verjeti, naj verjame.

Telegrami.

Nadvojvoda Albreht †.

Dunaj, 21. febr. V avguštinski cerkvi vršila se je danes slovesna črna sveta maša za nadvojvodo Albrehta po naročilu poljskega državnozbornskega kluba, katere so se vdeležili ministra Madejski in Javorski, podpredsednik Abrahamoviez, načelnik kluba Zaleski z vsemi klubovimi člani.

Dunaj, 22. febr. V današnji seji obrtnega društva spominjal se je predsednik pokojnega nadvojvode Albrehta povdarjajoč, da je ž njim tudi avstrijsko industrijo zadel bidek udarec, ker je zgubila s pokojnim nadvojvodo velikega in požrtvovalnega pospeševalca.

Rim, 22. febr. Vojvoda Aosta pride na Dunaj, kjer bode pri pogrebu zastopal italijanskega kralja.

Cetinje, 22. febr. Kneza črnogorskega zastopal bo pri pogrebu Albrehtovem na Dunaju minister predsednik Petrović.

Madrid, 21. februarja. Kraljico-regentinja bode pri pogrebu zastopal maršal Martinez Campos. Odpotuje danes na Dunaj.

Metlika, 22. febr. Agitacija za Višni-karja je huda. Pritisk od vseh strani velik. Grozno strašilo je vzlasti — posojilnica.

Dunaj, 22. febr. Shod zastopnikov glavnih mest je vsprejel soglasno predlog, vložiti prošnjo na državni zbor in na vlado da se del prebitka od preosnovanih direktnih davkov namenjenega deželnim zakladom, izroči glavnim mestom, ker bodo po novi davčni uredbi mesta mnogo izgubila pri zemljiškem in hišnem davku. Isto so sklenili gledé prebitka pri osebnem in dohodninskem davku. Nadalje je shod sklenil naprositi, da čim preje prične s preosnovo občinskega davka, po kateri bi se odprli mestom vzlasti z vravnavo vžitninskega davka novi viri dohodkov.

Dunaj, 22. febr. (Državni zbor). Finančni minister Plener je predložil končni račun za l. 1893. — Poslanec Hauck vpraša trgovskega ministra, ali ga bo volja, ljudskim in meščanskim učiteljem znižati za 50 % vožnino na državnih železnicah. Potem se nadaljuje razprava o kazenskem zakoniku.

Dunaj, 22. febr. Namestnik grof Thun se je posvetoval danes dopoldne z minister-skim predsednikom knezom Windischgratzom in finančnim ministrom dr. Plenerjem in je bil potem od cesarja v petčetrturno avdijenco.

Zadar, 22. febr. Občinski zastop spljetski je z ozirom na znani dogodek na ondodni gimnaziji danes izročil namestniku umetelno izdelano izjavo o lojalnosti in udanostno adresu na cesarja.

Praga, Sodišče je obsodilo sotrudnika Narodnih listov Bachmayerja na štiri mesece v ječo, ker je objavil poročila o mladočeških shodih, odgovornega vrednika pa zaradi zanemarjanja uredniških dolžnostij na 80 gld.

Berolin, 22. febr. Poslanec Heereman priznava blagohotnost naučnega ministra, toda to ne zadostuje, treha je marveč zakonite vredbe cerkveno-političnih razmer. Cerkev mora dobiti več vpliva na šolo. Poljak Jadzewski zahteva, da se veronauk v ljudski šoli podučuje v materinem jeziku. Naučni minister odgovarja, da vlada v tem oziru ni voljna dati kakih novih koncesij Poljakom, ker nemški jezik kot jezik sodišča n armade mora ostati učni jezik (!).

Berlin 22. febr. Poslanci kat. središča so stavili pri razpravi o postavnem načrtu proti upornežem nastopni dostavek: S kaznijo do 600 mark ali dveletno ječo se kaznuje vsak, kdor javno ali vpričo več ljudij, s tiskom ali podobo napada in grdi Boga, neumrljivost človeške duše, verskonraven značaj zakona ali države.

Petrograd, 22. febr. Od merodajne strani se zatrjuje, da na tukajšnjem vseučilišču ni bilo nobenega razpora med dijaki in policijo.

Pariz, 22. febr. „Agence Havas“ poroča iz Cairo, da vlada nasproti poročilom angleških listov v Egiptu popolen mir.

Pariz, 22. febr. Zbornica je odobrila s 414 proti 34 glasom podaljšanje gospodarjenja do konca marca.

Umrli so:

22. februarja. Janez Kosar, gostilničar. 45 let, Dunajska cesta 23, encephalitis — Franc Jenko, poštnega sluga sin, 7½ leta, Karlovska cesta 24, jetika.

Tujci.

21. februarja.

Pri Slov.: Philip iz Budimpešte, Fuchs iz Berlina. — Starge iz Bratislave. — Kušič iz Grada. — Mankoč in Šabec iz Trsta. — Steinhauser, Faehndrich z Dunaja. — Rangon z Bleda. — Kronabethvogl iz Zagorja. — Landthaler iz Mödling-a. — Maly iz Trčiča.

Pri Malč.: Weil, Wilms, Neurath, Mück, Bürger in Buchner z Dunaja. — Herzog iz Grada. — Kahn iz Kassel-a. — Elak iz Krnova. — Braun iz Celovca. — Saunwald iz Bregence. — Zechner iz Brežic. — Jelovšek z Vrhniče.

Pri Južnem slovdvoru: Jakše, Peterlin iz Ribnice. — Majcen iz Kamnika. — Majaron iz Borovnice.

Tržne cene v Ljubljani

dne 23. februarja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. sl.	7 —	Špeh povejen, kgr.	— 66
Rež,	5 80	Surovo maslo, „	— 72
Ječmen, „	6 —	Jajce, jedno „	— 2½
Oves, „	6 20	Mleko, liter „	— 10
Ajda, „	6 60	Goveje meso, kgr.	— 60
Proso, „	7 —	Telečje „	— 68
Koruza, „	7 —	Svinjsko „	— 66
Krompir, „	3 20	Koštrunovo „	— 42
Leča, hktl.	12 —	Piščanec „	— 55
Grah, „	10 —	Golob „	— 22
Fižol, „	11 —	Seno, 100 kgr.	2 14
Maslo, kgr.	— 94	Slama, 100 „	2 14
Mast, „	— 66	Drva trda, 4 kub. m.	8 —
Špeh svež, „	— 54	„ mehka, 4 „	7 —

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur
opazovanja	razkoma v mna	toplomera po Celziju			
22. 7. u. jut.	736.3	—17.4	brezv.	megla	
22. 2. u. pop.	734.9	—4.4	sl. szad.	jasno	0.00
9. u. zveč.	735.9	—8.5	sl. svzh.	„	
Srednja temperatura —11.1° za 10.8° pod normalom.					

Koverta s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

Najboljša, izredno okusna je župnika Kneipp-a sladna kava

OCHRANNA-ZNÁMKA

v rudečih štirilglatih zavitkih s sliko župnika Kneippa.

Oelzova kava

v rudečih okroglih zavitkih. 24=4

Vsaka posebej porabljen ali pomešan namerenata popolnem navadno zrnatu kavo. Dobivata se v vsaki boljši prodajalnici.

Kjer ni zaloga, pošlje je izdelovatelj (Oelz v Bregencu) po pošti v zavojih po 689 24=11

4 1/2 kilograma za gl 210.

Na prodaj je

pet dobrih molznih krav belanske pasme,

katere so vrgle v drugo teleta, radi opustitve hleva. — Tudi je dobro ohranjena slamoreznica na prodaj. Natančneje se izve na Rimski cesti št. 19. 117 1

Mlad trgovski pomočnik

želi službo spremeniti.

Njegov naslov pové iz prijaznosti upravištvo „Slovenca“. 107 4=2

Izvirnik: Giesshühl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi varih. Prospekti zastoj in franko.

GLAVNO SKLADIŠTE

MATTONIJEVE

GISSHÜBLER

najčistije lužne

KISELINE

kot zdravilni vreci že stoletja znana v vseh boleznih sapnih in prebavnih organov, pri protinu, žolodčnem in mehurnem kataru. Izvrstna za otroke, prebolele in mej noseč (I.) nostjo. 6 8

Najboljša dijetetična in osvežujoča pijača.

Henrik Mattoni v Giesshühl Sauerbrunn.

Davidov
Konjak-sladni izvleček

Priporočen od medicinskih (621) velmož (50-12) olajšuje kašelj, razkrajja sliz, ojačuje; nepogrešljiv za prebolele.

Dobiva se v vseh boljših (623) lekarnah. (15-12) Glavna zaloga pri lekarnarju Jos. Mayerju v Ljubljani.

PATENTE.

Muster-und Markenschutz

erwirkt

A.v.STERR,ING.

WIEN, VI.

Mariahilferstrasse 9.

Velika zaloga vina.

Antonija Gosar.

V Gorici, Travnik št. 13 I.

priporoča se posebno čast. duhovščini in drugim gospodom, ki želé imeti v resnici zanesljivo 81 (16-3)

dobro in naravno

črno vino

Vsem naročiteljem vina zagotavljam najnižje cene in najboljše blago. Vsa naročila, pismena in ustnena, sprejema edino le zgoraj podpisana!

Pokušnja pošilja se prosto.

Naravni istrijski, črni teran.

August Runggaldier,

delavnica cerkvenih lesenih kipov in podobarskih proizvodov v St. Ulrichu, Gröden, Tirolsko.

priporoča prečast. duhovščini, cerkvenim predstojništvom, patronom in cerkvenim dariteljem

altarje, lece, vsakovrstne svetnike, statve, križeva pota, križe, Kristuse, božična jastica itd.

vsakojake kakovosti in oblike v natančni priprosti in najfinejši izvršitvi. 604 11-7

Ilustrovani ceniki na željo zastoj in franko.

Za dobro delo se jamči.

Še prav dobro stoji

Kranjska vinarna v Ljubljani,

Slonove ulice št. 52 115 4-3

ter toči dobra vina po 24, 32, 40 kr. sladek prosekar po 48 kr., zeleniko in teranec po 56 kr., fini marsalec po 80 kr. Prepriča naj se vsakdo sam.

Leopold Tratnik

prej M. Schreiner,

pasar in zlatar,

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27,

priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in slav. občinstvu svojo

najstarejšo in najboljše urejeno delavnico za izdelovanje različne

cerkvene posode in orodja.

Vsakatero naročilo izvrši kar možno hitro natančno po cerkvenih pravilih in lepih vzorcih v raznih slogih. — Na željo prečast. in spošt. naročnikov pošlje načrte ali že izgotovljene predmete rad vsakomur na ogled

Staro blago popravi, prenovi, pozlati, posrebrni in poniklja po najnižji ceni. 601 52-8

Krasno in umetno izvršene predmete imam v zalogi na Sv. Petra cesti št. 23, katere naj si blagovolijo prečast. gospodje prilično ogledati.

Najboljše, svetovno
črnilo za čevlje!

Kdor hoče imeti svoje obuvalo fepo temno-črno se lesketajoče in si je želi ohraniti trpežno, kupi naj edino le

Fernolendtovo
črnilo za čevlje

c. kr. dež. priv. to varne. ustanov. leta 1835 na Dunaji.

Povsod v zalogi.

Radi premnogih malovrednih ponarejanj pazi naj se natančno na moje ime: St. Fernolendt.

Priporočam tudi ličilo za čevlje, snov za ohranitev usnja, univerzalno nepremočno mazilo. Vsakovrstne tinte, svitla naravna crme za svitlo usnjato obuvalo in pismeni pečatni vosek. 10 52-6

Priporočen od polikliniške direktorije.

Uporablja se proti dušljivemu kašlju, boleznim v grlu, v prsih in proti otročjim boleznim.

Konjaka sladni izvleček

Neutrpen za prebolele.

Dobiva se v vseh boljših lekarnah in droguerijah. 590 52-27

Tovarna konjak-sladnega izvlečka v Leipniku.

RUSKÉ KOSMETICKÉ SPECIALITY

„Crème Venus“

Prostředek k zúšlechťení pleti.

Tekutý pudr „Eugenie“

červené

tekuté ličidlo „Eugenie“

Pudr „Eugenie“

v bílé, růžové a krémové barvě.

Barva na vlasy

Kavkazská

essenze na kníry.

V. G. RIES

VIDEN

N. Grosse-Neugasse 8

„Crème Venus“ sredstvo za konserviranje polti. Popolnoma neškodljivo sredstvo, ki zabranjuje, da polt ne postane raskava in se ne sveti. Polt postane snežno-bela, nima gub in ostane sveža. „Crème Venus“ nima maščobnih tvarin, ne postane žaltav in se more uporabljati o vsakem poljubnem dnevnem in letnem času. V interesu občinstva je, da natanke pazi na varstveno znamko. Cena 2 gld.

Tekoči puder „Eugénie“ iz mirtovih evetov, vlepšavo obrazne barve, katero ohrani evetob in mladostno. Da obrazu in tilniku, ramenom in rokavom mehkost in mramorju slično čistost, odstranjuje vsako raskavost kože in pege. Cena 2 gld.

Rdeče tekoče ličilo „Eugénie“ popolnoma neškodljivo. Daje licem, ustnom in ušesom lepo naravno tudi pri električni razsvetljavi rožasto bojo in se drži tri dni polti. Cena 1 gld 50 kr.

„Puder Eugénie“ bel, rosa, crème. Prijemlje se kože ne da bi se kaj opazilo in daje polti naravno mehkost in mladostno svežost. Cena 1-20, s čopom 1-50.

„Trioxogen“ izborna sredstvo za rast lasij, jači lasišče in ubranjuje, da se ne napravi prhaj. Cena 1 gld. 60 kr.

„Nigritine Végétale“ barva za lase črna in rujava. Lasje obdrže bojo 6 tednov in je nemogoče razločevati to umetno bojo od naravne. Cena 3 gld. 50 kr.

Tekoče kavkaško mazilo za brke pospešuje njih rast in je konservira. Žigalo pri tem nepotrebno. Daje brkom poljubno obliko. Cena 75 kr.

Edino zalogo za Kranjsko

ima 622 26-7

FRAN STAMPFEL

v Ljubljani,

Kongresni trg Tonhalle Kongresni trg.

China Serravallo z železom

neobhodno potreben oslabelim in prebolelim

Vzbuja slast do jedi, krepi živce, čisti kri.

Srebrna svetinja: XI. zdravniški kongres v Rimu 1894,

Zlata svetinja: Mejnarna razstava v Benetkah 1894

Zlata svetinja: Mejnarna razstava v Kielu 1894,

Zlata svetinja: Mejnarna razstava v Amsterdamu.

Jako ga priporočajo zdravniške avtoritete, kakor dvorni svetnik profesor dr. baron Krafft-Ebing, profesor dr. vitez Mosetig-Moorhof, profesor dr. Schauta, prof. dr. Monti, profesor dr. Neusser, primarij dr. vitez Nicolich itd.

To odlično zdravilno, okrepčevalno sredstvo zaradi dobrega okusa jako radi uživajo otroci in ženske.

Prodaja se v steklenicah po pol litra in po litru v lekarnah.

Lekarna Serravallo v Trstu.

578 30-24

Razpošiljalnica zdravil na debelo. Ustanovljena 1848.

Glavno zalogo v Ljubljani ima: Lekarna Piccoli na Dunajski cesti, nadalje Grečelj, Mardetschlaeger, Mayr in Trnkoczy.

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta že 25 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolj priznani in priporočeni prsi sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prilagajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.) 196 20—5

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj te sorej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 627 20—11

Osebnja razpošiljalnica za provinije: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gg.: lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, G. Piccoli, Ubald pl. Trnkoczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodám, A. Schindler, A. Mizzam, lekarničar. F. Prodám, M. Mizzam, drog.; v Brezah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladoviz; v St. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina. B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlju: J. Blažek; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsebergu: J. Huth.

Kašelj odpravite z uporabo slovečih Kaiser-jevih 594 23—16 prsni bonbonov

kateri najbolj učinkujejo proti kašlju, hripavosti, prehlajenju in zasliženju in so najcenejši.
V zavitkih po 20 kr. dobivajo se v lekarni Vilj. Mayerja „pri zlatem jellenu“ v Ljubljani, Marijin trg.

36 12—7

Ivan Kregar,

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

v Ljubljani,

Poljanska cesta št. 8

poleg Alojzijevega

dovoljuje si opozarjati veeč. duhovščino, cerkvena predstojništva in cerkvene dobrotnike na svojo dobro urejeno

pasarsko delalnico

zagotavljajoč, da bode vselej postregel le z dobrim trpežnim blagom, natančnim in zanesljivim delom po možno nizki ceni. Naročila izvrševal bode kot doslej po vposlanem uzorcu ali lastnem okusu in načrtu.

Priznalna pisanja so na razpolago.

Izvršeno blago pošilja skrbno zavito poštne prosto.

Janeza Dogan-a mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 15
(v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gld. do 40 gld., madrace na peresih 10 gld., dratene madrace 8 gld. 50 kr., pulte za mašne knjige itd. Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik z podobami zastoj in franko. 91 (12—2)

Najnižje cene

Brnsko Sukno

moderno blago in ostanki za gospode in gospé!

Najcenejši vir za nakupovanje najmodernejšega in najtrpežnejšega pomladnega in zimskega blaga.

Zahtevajte 105 (10—2)

izborna sestava vzorcev najnovejše izdelave sukna, kamgarna ševota in lodna iz zaloge c. kr. priv. tovarne Moriza Schwarza, Zwittau (Brno).

Tudi najmanjši kosček se dopošlje, nevshečno blago pa nazaj vzame. Vzorec franko. Pošlje po povzetju.

Sarg-ov zdravstveno oblastveno preizkušeni

(Spričevalo: Dunaj, 3. julija 1887.)

mного milijonkrat

preizkušen in potrjen, zobnozdravilstveno priporočan, je ob jednom najcenejšje zobe čiščeče in ohranjujoče sredstvo.

Dobiva se povsodi. 620 40—12

VII. zvezek

Andrej Kalan:

POVESTI

je izšel ter se dobiva komad po 20 kr., po pošti 23 kr., v Katoliški Bukvarni in Katoliški Tiskarni v Ljubljani.

Dobé se še II., III., IV., V. in VI. zvezek.

Najvišje pismeno priznanje Nj. c. in kr. Visokosti prejasne gospé prestolonaslednice - vdove nadvojvodinje Štefanije.

Kapljice za zobe

odlikovane

lekarne Piccoli „pri angelju“

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Kapljice kanjene na pavolo in dejane v votel zob takoj olajšajo bolečine. 588 50—15

Stekleničica 20 kr.

Vizitnice

priporoča

Katol. Tiskarna.

Vsak dan sveži

pustni krofi

se dobé pri 30 15—15

Jakobu Zalazniku,
Stari trg št. 21.

Ustanovil leta 1767 Joh. Jak. Samassa
v Ljubljani.

C. in kr. dvorni

zvonar

60 12—2

Albert Samassa v Ljubljani.

Livarna harmonično in melodično ubranih

ZVONOV.

Zaloga cerkvene priprave iz masivnega bronu, svečnikov, lestencev, svetiljk, altarnih križev, kanon-tablic, loncev za cvetlice itd.

Sesalnice

najboljše konstrukcije za razno uporabo: za pivovarne, tovarne, rudnike itd.

Vodnjake (štirne)

popolne vodovodne naprave, kletne sesalke in potrebščine, cevi iz kovanega železa, cevi iz gumija in konopne cevi,

vsakovrstno kovinsko blago

kot: različne pipe in ventile, predmete za sklepanje in zapiranje pri napeljavah cevij, priprave za kopalnice, varnostne priprave za parne kotle, mazilne priprave itd.

Livarna za medenino in kovino po modelih.

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurzem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Želodčne kapljice

koje p. n. občinstvo navadno zahteva pod imenom
Marijinceljske kapljice.

Te kapljice so zelo pro-
spešne (provzročujejo slast
do jela, razstvarjajo sliz, so
pomirjive in olajšujejo,
ustavljajo krč in krepijo
želodec); rabiyo pri nape-
njanji in zapečenosti
preobloženem želodcu z
jedili in pijačami itd.

Steklenica z rabilnim
navodom velja 20 kr.,
tucet 2 gld., 3 tucate
samo 4 gld. 80 kr.

Priporoča jih

Lekarna Trnkoczy

479 24 zraven rotovža v Ljubljani.

Pošiljajo se vsak dan po pošti proti povzetju.

Kot nadomestilo za tobake kave se priporoča
po zdravniških svedekih, otrokom in bolnikom;

Kajkmetijska, odlična zdravila in ob enem
najboljša priredila k tobaki kavi je:

KATHREINER

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

ČASTNI DIPLOM

1891-1894

8 ZLATIH KOLAJN

Poser: sahtovajte in jemljite
le izvirne navoje s imenom
„Kathreiner“.

Najčistejši prirodni plod
v oolih zrnih,
ki se ne dajo ponarejati.

Se dobi povsod: 1/2 Kile za 25 kr.

5 15-b

Vele-

častiti

duhov-

ščini

usojam si udano podpisana priporočati svojo pri-
znano zanesljivo, vže 24 let poslujočo bogato

zalogo cerkvenih paramentov, blaga za
vsakovrstno cerkveno opravo, čipek itd.

Izdelujem sama paramente v poljubnej obliki,
istotako bandera in prapore v različni velikosti, tudi
krasno s pristnim zlatom rečno pozlačena ali vezena.
Na željo vpošijem paramente in blago na izbero,
ali pa grem osebno k preč. in cenj gospodom, da se
dogovorimo ustmeno radi naročil.

Ker jamčim za najboljšo blago, prosim častite
gg. naročnike, da blagovolé vpoštevati mojo mnogo-
letno, pošteno trgovino in zalogo ter jej dajo prednost
pred tujimi tvrdkami, katerih izdelki se ne dajo
natančno kemično preiskati.

Jaz dobivam blago iz najboljših, povsem zane-
sljivih tovarn; iz prve dunajske, ki je bila ustano-
vljena l. 1789. in obilokrat premovana, istotako iz
najslavitejših lijonske. Ker izdelujem predmete sama,
torej morem postreči z poštenimi, dela vrednimi cenami.

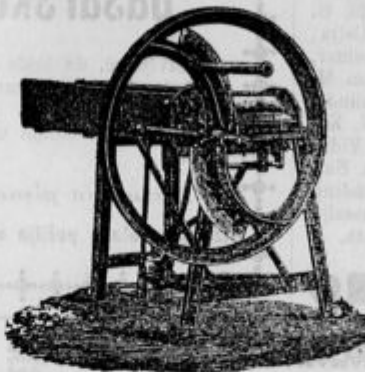
Velespoštovanjem

Ustanovljeno
l. 1870

Ana Hofbauer

vdova dež. tajnika,
v Ljubljani, Gledališke ulice.

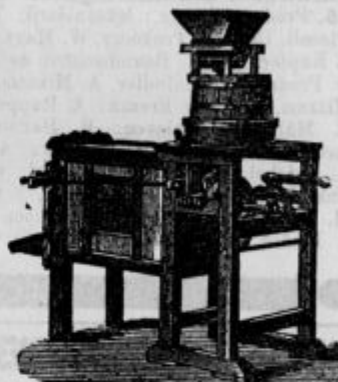
Najboljši in najcenejši vir nakupovanja

239

na vitle, vodno ali parno gonilo itd. je pri

(52-45)

Avgustu Kolb, tovarna strojev
Dunaj, II., Pasettistrasse 29-31.

Prijazna poštna postrežba. — Ugodni plačilni pogoji. — Jamčenje.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Iščem prekupevalce in poštene zastopnike.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar,

64 26-3

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu

ravno tako tudi

nihalnih, stenskih in budilnih ur

in le dobre do najfinejša kakovosti po naj-
nižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in bu-
dilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Pri zlatem drž.
jabolku.

J. Pserhofer

Zum goldenen
Reichsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej univerzalne kroglice imenovane, so
staroznano zdravilno sredstvo. — Že mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene,
mnogi zdravniki jih zapisujejo. in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrst-
nega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: 1 škatlica s 15 kroglicami
21 kr., 1 zavoje s 6 škatlicami 1 gld. 5 kr., pri nefrankovane pošiljavi po po-
vzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštne prosto pošiljavo:
1 zavoje kroglice 1 gld 25 kr., 2 zavoje 2 gld. 30 kr., 3 zavoje 3 gld. 35 kr., 4 zavoje
4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Manj nego jeden zavoje
se ne more odposlati.) — Prosi se, da se zahtevajo izrečno J. Pserhoferja
kri čistilne kroglice in gleda na to, da ima vsaka škatlica na pokrovu na
navodilu za rabo stoječi imenski pečat J. Pserhofer in sicer v rdeči barvi.

Balzam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s franko pošiljat-
vijo 65 kr. — Trpotčev sok proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd., 1 stekl.
50 kr. — Ameriška maža za protin, 1 lonček 1 gld. 20 kr. — Prašek proti
potenju nog, škatlica 50 kr., s frankovano pošiljavo 75 kr. — Balzam za
gušo, 1 flakon 40 kr., s franko pošiljavo 65 kr. — Zdravilna esenca (Praške
kapljice), proti sprijenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd., 1 stekl. 22 kr. —
Angleški čudezni balzam, 1 steklenica 50 kr. — Fijakarski prašek, proti
kašlju itd., 1 škatlica 35 kr., s frankovano pošiljavo 60 kr. — Tannochinin-
pomada J. Pserhoferja, najboljšo sredstvo za pospeševanje las, 1 škatlica 2 gld.
Univerzalni obliž prof. Steudel-a, sredstvo primerno ranam, oteklinam itd.
1 lonček 50 kr., s frankovano pošiljavo 75 kr. — Univerzalna čistilna sol
A. W. Bulrich-a, domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak.
1 gld. 646 (12-8)

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene
tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v
zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbé.

Pošiljave po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljavni zneska, večje
pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni
nakaznici), je poština dosti nižja, nego pri pošiljavah s povzetjem.

Dunajska borza.

Dne 23. februarija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 80 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 80 "
Avstrijska zlata renta 4%	125 " 40 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 05 "
Ogerska zlata renta 4%	124 " 10 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 20 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1086 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	408 " 25 "
London vista	123 " 80 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	60 " 42 1/2 "
20 mark	12 " 09 "
80 frankov (napoleonidor)	9 " 81 "
Italijanski bankovci	46 " 55 "
C. kr. cekini	5 " 81 "

Dne 22. februarija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	152 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	164 " 50 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	199 " 50 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 50 "
Tisne srečke 4%, 100 gld.	153 " — "
Dunavske vravnave srečke 5%	134 " 50 "
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	108 " 25 "
Posojilo goriskega mesta	111 " 25 "
4% kranjsko deželno posojilo	— " — "
Zastavna pisma av. osr zem.-kred. banke 4%	106 " 20 "
Prijoritete obveznice državne železnice	229 " — "
" južne železnice 3%	175 " 25 "
" južne železnice 5%	132 " 50 "
" dolenskih železnice 4%	98 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	160 " — "
Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	18 " — "
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 " 75 "
Salmove srečke, 40 gld.	71 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	74 " 25 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	51 " 50 "
Ljubljanske srečke	25 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	181 " 50 "
Akcije Ferdinandove železn., 1000 gl. st. v.	3465 " — "
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	559 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	106 " — "
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	85 " — "
Montanska družba avstr. plan.	90 " 90 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	168 " — "
Papirnih rubljev 100	132 " 50 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobika.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosoge kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.